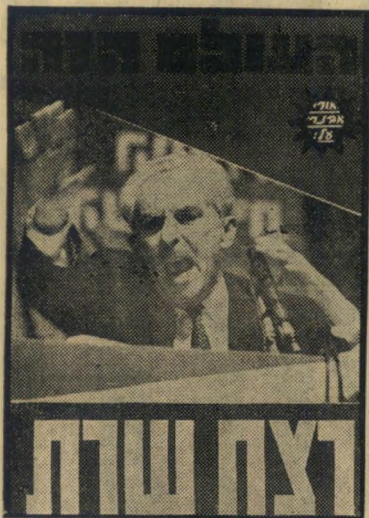

שלה, וכי לאמיתו של דבר פקעה זכותי לשבת ליד שולחן זה. אמרתי לעצמי: הגיעה שעתך ללכת הליכה של ממש — לקום ולצאת. פרקן נגמר! אספתי את פיתקוטי, קמתי ואמרתי: „אני נפרד מכולכם; אלחץ ידו של רה"מ וזוה אצא ידי לחיצת ידו של כל אחד ואחד.“ הושטתי ידי לנג. הוא לחץ אותה ואמר: עוד ניפגש! איני יודע מה היתה כוונתו בדברים אלה — פניו היו אדומים מהתרגשות ומצוקה נפשית אבל ראיתי לנטול מהם כל אפשרות של משמעות חגיגית ואמרתי: ודאי, ניפגש היום בכנסת.

השולחן ישב דומם. איש מחברי לא הרים ראשו להביט עלי. איש לא קם כדי ללחוץ לי בכל זאת את היד. כאילו שותקו כל המניעים הנפשיים, כאילו ניטל חופש ה' תנועה מאברי הגוף כשם שניטל עוד קודם חופש הביטוי מרגשי לבב וחופש הפעולה

שער שרת (1965)

העצמית על פי צו המצפון. בזהים ישבו וכבדים בדיממתם. כך עברתי בצעדים מדוי דים את כל אורכו של חדר הישיבות הגדול וכך יצאתי למסדרון ורק זאב (שרף) קפץ ורץ אחרי ללוותני, כולו נרגש ונסער. היה זה רגע נוקב וחמור בחיי, אשר קרע קריעה עמוקה שבנפש — ולא משום עצם הפרישה מהשולחן ומהמעמד ומהאחריות, אלא מהעדר יד חברית מושטת בכל חום הלב, מתוך התגברות על כל קושי ופריקת כל כבל. היה זה לקח אכזרי. ידעתי כי הם היו מאד לא מאושרים — אך נוכחתי כי גם גיבורים לא היו.

איש כפי

לפני שנה, כשדנה המערכת בהרכב ה' גליון של אותו שבוע (העולם הזה 1953), לא היה שום ויכוח על תוכנה של הכתבה המרכזית. כולנו היינו בדעה, שהיא חייבת להיות מוקדשת למשה שרת, שנפטר כמה ימים קודם לכן.

החיכוך התעורר רק בנוגע לכותרת ה' שער: האם להסתפק בציון עובדת מותו של האיש, או לבטא את ההרגשה שקיננה בלב רבים, ושאותה לא העז איש לבטא בפומבי. החלטנו לבחור באפשרות השניה, וכך נולד השער שנשא את המילים האכזריות „רצח שרת“.

היו קוראים שטענו, לאחר צאת הגליון, כי הגזמנו. לא שהם כפרו באמת שביטא השער, אלא שחשבו כי אין זה יאה לאמור אותה דווקא בשבוע האבל. אחרים טענו, שאין סימוכים לניתוח מצבו הנפשי של שרת.

בכתבה עצמה, שהשתרעה על ששה יחוצי עמודים, נאמר בין השאר: איך השפיעו רגשות התיסכול, ההשפלה והעלבון על בריאותו?

הרפואה המודרנית מתקרבת להכרה כי למצב הנפשי יש השפעה ניכרת, ואולי מכי רעת, על בריאותו הגופנית של אדם. עוד רב הוויכוח על התחומים המדויקים. עוד רחוקה הרפואה מקביעה מדויקת של שילוב הגורמים הנפשיים והגופניים לגבי כל מחלה. אך אף רופא אחראי אחד לא יכחיש עוד שרגשות תיסכול והשפלה, הנמשכים תקופה ארוכה, עלולים לחתור תחת בריאותו, להפי' כו קורבן נוח למחלות מסויימות. בראש הרשימה עומדת מחלת הסרטן.

שום אדם לא יקבל על עצמו את האחריות לקבוע: אילו ניתן לו להמשיך בתפקידו, לולא סולק ממנו בצורה כה מבישה, היה משה שרת חי היום.

אך מי יכול לגרש מחשבה זו מלבדו?

★ ★ ★

מאז חלפה שנה. ראשי המדינה התכנסו בבית הקברות הישן בתל-אביב, כדי להסיר את הלוט מעל מצבת האדם שהיה פעם ראש ממשלת ישראל ושר-החוץ הראשון שלה. כרגיל בהזדמנויות כאלה, נישאו הס' פדים שיגרתיים ונאומים דוויים, שלא חרגו ממיסגרת הנימוס.

רק אדם אחד חרג ממיסגרת זו. היה זה המנוח עצמו, והוא עשה זאת באמצעות יומנו האיש, שרק עתה הותר חלקו לפיר' סום על-ידי משפחתו, במעריב.

כתב שרת ב-18.6.1956, כשהתפטר מן הממשלה, על הרגשתו, על חבריו — אותם חברים שהספידוהו השבוע — ועל הקרע העמוק שנקרע אז בנפשו:

בה סיימתי. ברוח השיגרה נשארתי יושב. גמרתי את דברי, אך הישיבה טרם נגמרה. אך לא חלף רגע ופתאום נתתי דעתי כי אין לי עוד מה לעשות כאן, כי כבר חדלתי להיות חבר בממשלה, שכן התפטרתי. תי אינה טעונה כלל אישור הכנסת אלא היא נכנסה לתקפה משהודעתי עליה למתי

מכתבים

שאני מיוצג בכנסת. אני בטוח שהרגשה זו ליחתה גם רבים מקרב רבע מיליון האז' רחים שהתבשרו בסיר הבשר ההמוני בחופי ארצנו.

בכלל, אין זו הפעם הראשונה שהרגשה זו מפעמת בי. לפני כן הרגשתי זאת כ' שהעליתם בכנסת את נושא הסרמפים לחיי' לים. אני, ואותם רבבות חיילים המשרתים בצה"ל, הרגישו כי למישהו איכפת.

הרגשה זו פיעמה גט בקרב מאות אלפי הצעירים והמבוגרים שהלכו לחוות במישחקי כדורגל להנאתם, וחוו בהילולת התפרעות במיגרש ומחוצה לו.

רצוני להודות לכם על דאגתכם לעניינים שנחשבו במשך שנים כבלתי-חשובים והיוש' ארו להנאתם של פקידים קטני-סמכות.

המשיכו להוריד את בני האולימפוס שלנו, המבלים במזנון הכנסת, לעניינים היומיו' מיים של בני תמותה כמונו.

פסח רויטמן, יפו

כמו אצה מאו

מה הרעש סביב פיטורי פרופסור בחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטה של תל-אביב (העולם הזה 1503)?

(המשך בעמוד 4)

אחדות ציונית

ועידת חרות, כמו יוזמתו של ח"כ חרות יוחנן באדר להעלות את אחוז החסימה, (העולם הזה 1504).

שמשון

זוהי סוף האופר' ויציה המזוייפת, וי' יש לברך על התהליך הזה.

יעקוב שמשון, תל-אביב

הסיסמה האקטואלית בימים אלה: כל מפלגות המישטר הציוני — התאחדו! מאיר הירש, ירושלים

ח"כים באולימפוס כשקראתי את העולם הזה (1503) הרגשתי

גם את תראי צעירה ורעננה

בתמרוקי "מוסון" 150 שנות מוניטין בעולם

דלילה הבושם המפתה באריזה המפתה לב כל אשה

דלילה